

Kompetens vélemények a mai világgazdaságról

(Kristalina Georgieva, David Beasley, David Malpass és az Economist 2023. febr. 18-i száma)

Kristalina Georgieva az IMF igazgatója. A Time-magazinnak adott interjújában a helyzetet így nevezi: **Alvajárásban haladunk egy kevésbé biztonságos jövő felé.** „Évtizedek gazdasági integrációja és együttműködése emberek milliárdjait tette egészségesebbé, gazdagabbá és műveltebbé. Az elmúlt három évtizedben 1,3 milliárd embert emeltünk ki a mélyszegénységből. Ehhez nemzetközi együttműködésre volt szükség. Gondoljunk csak az alacsonyabb kereskedelmi korlátoknak köszönhető integráló kereskedelemre és a globális ellátási láncok kialakulására. És gondoljunk az új technológiákra és a határokat átlépő tőkeáramlásra, melyek új beruházásokat eredményeztek, különösen a feltörekvő és a fejlődő országokban.”

„A jelenlegi geopolitikai széttördelődés egy új hidegháború szellemét idézi fel, mely a világot gazdasági blokkokra szabdalja szét, és amelynek az ára dollárbilliókat fog kitenni az elvesztett termelékenység formájában. ... Amikor a megosztó erők legyőzésén munkálkodunk, a legsebezhetőbb országokra kell gondolnunk: Afrika és a Karib térség országai már most szenvednek a kímaváltozás hatásaitól. E kihívás terheit nem egyedül kellene viselniük, mivel a bajokat nem ők okozták. Vagy nézzük a globális adósságválság pusztító következményeit, melyeket szintén nem az ő hazai politikájuk okoz. ... Mindenkinek érdekében áll a nemzetközi együttműködés sürgős megerősítése.”

„Az IMF rekordnagyságú, 650 md dollár értékű SDR-t juttatott sok sérülékeny országnak, hogy fenntartsák fizetőképességüket és finanszírozni tudják az oltóanyagok beszerzését és az egészségügyi ellátást. Az a célunk, hogy a nagyobb tartalékokkal rendelkező országokat segítsük abban, hogy SDR-jeiket felhasználhassák a szükségét szenvedő országoknak.”

„Az a célunk, hogy a közepes- és kisjövedelmű országok javítsák ellenálló képességüket az olyan strukturális kihívásokkal szemben, mint a klímaváltozás és a járványok. ... Ehhez le kell győznünk a növekvő bizalmatlanságot és a fragmentálódást.” (Time February 13/20 2023)

David Beasley, a Világélelmezési program vezetője: **Hátrafelé haladunk.** „Hat évvel ezelőtt 80 millió embert fenyegetett éhezés. A covid-járvány előtt számuk 135 millióra nőtt. Majd a járvány, a konfliktusok és a klímasokk 276 millióra emelte ezt a számot. És ezután jött Etiópia, Afganisztán és Ukrajna. Ukrajna 400 millió embert képes élelemmel ellátni. De a világ legnagyobb éléskamrájából olyan országgá vált, ahol a leghosszabbak a kenyérre váró sorok. És itt vannak még a magas műtrágya-, üzemanyag- és élelmiszerárak, az aszályok, az ellátási láncok fennakadásai, a magas szállítási költségek.- Most már 349 millió emebert fenyeget az éhínség. ... Az élelmiszerbiztonság hiánya a modern idők válsága.”

„Az USA 17,5 md dollárral segítette Ukrajnát, de még ez összeg felét sem költötte az éhezők százmillióira. ... Egy guatemalai vagy hondurasi gyerek eltartása az amerikai határ mentén egy menekülttáborban heti 4000 [!] dollárba kerül, miközben a szülőföldjükön hetente és gyerekenként 1-2 dollárból megvalósíthatók olyan programok, melyek eredményeként nem fognak éhezni.”

Az újságíró kérdése: „Ön azt állítja, hogy ha megteremtjük az élelmezési biztonságot, az emberek otthon maradnak, nem fognak emigrálni, és nem következik be a destabilizálódás. Igaz ez a klímaváltozás tekintetében is?” Válasz: „Azokban az országokban (Szomáliában és a Szahel övezetben), ahol alkalmazkodási programokat valósítottunk meg, a klímasokk hatása kisebb, és kevesebb támogatást igényelnek. ... Ha ezt nem tesszük, olyan tömegű migrációra kell felkészülnünk, melynek költsége a helyi fejlesztő programokéhoz képest ezerszeres lesz.” (Time February 13/20 2023)

David Malpass lemondott a Világbank elnöki pozíciójáról. Elnöksége alatt 'a Világbank 157 md dollárral segítette a fejlődő országokat a koronavírus járvány gazdasági hatásai elleni küzdelemben, 170 milliárddal pedig az ukrajnai háború következményeinek elviselésében.” Az amerikaiak azt várják, hogy a Világbank új elnöke alatt a szervezet hitelezésében nagyobb szerepet kapjon a fejlődő országok küzdelme a klímaváltozás okozta hatásokkal szemben.” – Malpassat ugyanis még Trump nevezte ki, és Malpass nem hiszi, hogy a klímaváltozást antropogén tényezők okozzák. (The Economist February 18th 2023)

[Háttérinformáció: A Valutaalap feladata a súlyos költségvetési hiánnyal és államadóssággal küszködő országok megsegítése – melynek fejében bizonyos gazdaságpolitikai korrekciókat vár el. A Világbank nem-termelő, többnyire infrastrukturális és energetikai fejlesztések, beruházások finanszírozására ad kedvező hiteleket a fejlődő és feltörekvő országoknak.]

The Economist 2023. febr. 18: The case for optimism

A hidegháború korszaka nem ismétlődhet meg, mert akkor két ellenséges tábor állt szemben egymással, a gazdasági kapcsolatok minimálisak voltak, a fejlett nyugati technológia exportja tiltott volt. (Bár igaz, az enyhülést követően már kiszélesedtek a gazdasági kapcsolatok a kölcsönös előnyök jegyében.) Ma viszont a világ két legnagyobb gazdasága, az amerikai és a kínai olyan mértékben összefonódott egymással, hogy egy ideje már Chimerica-ként emlegetik őket.

Az elmúlt fél évszázadban az információtechnológia és a konténeres hajószállítás szinte robbanásszerűen megnövelte a globális ellátási láncok kialakulását. Most a gépi fordítás és a beszédfelismerés tökéletesedése fogja jelentősen csökkenteni a különböző nyelveket beszélő országok közötti kereskedés költségeit. A mesterséges intelligencia pedig bizonyára képes lenne hozzájárulni a beruházási tőke nemzetközi áramlásának felgyorsulásához, és a gazdasági tevékenység még számos, beláthatatlan összetevőjének a fejlődéséhez.

Mindezek a lehetőségek azonban jelenleg nem valósíthatók meg, mert Nyugat-Európa és Amerika az ukrán háború folytatásában érdekelt és Oroszország meggyengítésére törekszik. Sőt, az ígéretes jövő helyett egy harmadik világháború réme sejlik fel. De bízunk a jövőben, a józan ész felülkerekedésében, és ennek érdekében tegyünk meg minden tőlünk telhetőt.

Bp, 2023. március

Kiss Károly